

ЛІТЕРАТУРА

1. Аллавердова О.В. Медиация как социально-психологический феномен. URL: <http://ecsocman.hse.ru/data/2010/12/04/1214827379/4aAllahverdova.pdf> (дата звернення: 25.08.2020).
2. Баклицький І.О. Психологія праці. URL: <http://pidruchniki.ws/psihologiya/Page> (дата звернення: 10.08.2020).
3. Башкин М.В. Конфликтная компетентность личности : дис. канд. психол. наук : 19.00.05 «Социальная психология». Ярославль, 2009. 242 с.
4. Изард К.Э. Психология эмоций / пер. с англ. Санкт-Петербург : Издательство «Питер», 1999. 464 с.
5. Климов Е.А. Как выбирать профессию. Москва : Просвещение, 1990. 159 с.
6. Моргун В.Ф. Стрессогенность повседневной жизни детей: современные тенденции в Украине. Матеріали міжнарод. конгресу «Стреси в повсякденному житті дітей» (Одеса, 25–29.04.2000) / за ред. О.Я. Чебікіна. Наука і освіта. Одеса, 2000. № 1–2. С. 227–229.
7. Прихожан А.М. Психология тревожности. Санкт-Петербург : Питер, 2007. 192 с.
8. Психологія особистості: Словник-довідник / За редакцією П.П. Горностая, Т.М. Титаренко. Київ : Рута, 2001. 320 с.

Р. Н. Белоус, И. Н. Галбург. Влияние конфликтостойкости и тревожности на развитие вегетососудистой дистонии у школьных медиаторов. – Статья.

Аннотация. В статье проанализированы особенности работы школьных медиаторов в условиях пандемии. Проведенное исследование позволило определить взаимосвязь конфликтостойкости и тревожности с развитием вегетососудистой дистонии подростков – школьных медиаторов, выявлено наличие признаков вегетососудистой дистонии у респондентов с высоким и средним уровнями тревожности при среднем, низком и очень низком уровнях конфликтостойкости.

Ключевые слова: подростковый возраст, школьный медиатор, тревожность, конфликтостойкость, вегетососудистая дистония, пандемия.

R. Bilouys, I. Galburg. Influence of conflict resistance and anxiety on development of vegetative dystonia among school mediators. – Article.

Summary. The article analyses peculiarities of school mediators' work in the conditions of pandemic. Performed research allowed to define interconnection between resistance and anxiety and development of vegetative dystonia among adolescent school mediators, existence of vegetative dystonia features was found out among respondents with high and medium level of anxiety while with medium, low, very low levels of conflict resistance.

Key words: adolescence, school mediator, anxiety, conflict resistance, vegetative dystonia, pandemic.

УДК 378.015.31:316.42:304:305(045)

Ю. С. Нечитайло

*аспірант кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»*

*Харківської обласної ради
м. Харків, Україна*

ГЕНДЕРНА ОСВІЧЕНІСТЬ МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ В НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Анотація. Розкрито проблему підвищення рівня гендерної освіченості молодого покоління в науковому дискурсі соціальної роботи.

За мету було взято аналіз основних підходів до забезпечення гендерної освіченості молодого покоління в умовах євроінтеграційного розвитку сучасної вищої освіти у контексті соціальної роботи.

Встановлено, що нові виклики, які постають у царині соціалізації молоді, вимагають модернізації освітньої діяльності та соціальної роботи як провідних чинників розвитку суспільства, що зводиться до розширення вже набутих знань, вмінь та навичок, необхідних для підвищення гендерної освіченості молоді. Гендерна освіченість представлена сукупністю засвоєних індивідом знань про сутність гендеру, вмінь застосовувати гендерночутливі стратегії в організації педагогічної діяльності та соціальної роботи й наявністю досвіду використання гендерних

знань і умінь як основи реалізації технологій, заснованих на рівності і недискримінації, в умовах освітньої установи та в подальшому здійсненні ефективної професійної діяльності й життєдіяльності у цілому.

У напрямі підвищення рівня гендерної освіченості серед молоді одночасно із удосконаленням законодавчого підґрунтя важливий внесок в удосконалення соціальної роботи в закладах вищої освіти внесли такі соціальні проекти, як гендерний освітній центр, гендерний освітній портал, кафедри гендерних студій, «Гендерний відкритий університет»; діяльність соціально-психологічних служб закладів вищої освіти, які активно здійснюють моніторинг гендерної освіченості використовуючи в своїй діяльності анкети, опитувальники, методичку «Гендерний аудит закладу освіти» та інші, залучення студентської молоді до виявлення ознак дискримінації за статтю, сегрегацію та поляризацію, гендерні стереотипи, зокрема розпізнавання різних форм дискримінації в освітньому контенті, за прикладом досвіду антидискримінаційної експертизи освітнього контенту. Здобуті результати є підґрунтям для створення сприятливих умов професійного становлення майбутніх фахівців у закладі вищої освіти на засадах гендерної рівності та недискримінації.

Ключові слова: гендерна освіченість, індекс гендерного розвитку, соціальна робота, соціальні проекти, гендерний освітній центр.

Постановка проблеми. Українське суспільство перебуває під впливом потужних глобалізаційних процесів, швидких змін умов життя, посилення конкурентних засад та утвердження дослідницько-інноваційного типу розвитку та переосмислення ціннісних орієнтирів і стратегій людського буття. Нові виклики вимагають модернізації освітньої діяльності та соціальної роботи як провідних чинників розвитку суспільства на нових методологічних засадах, зокрема концепцій сталого розвитку, гендерної рівності та недискримінації.

Досліджуючи проблеми гендерної освіченості молодого покоління у контексті сучасних акцентів розвитку соціальної роботи в Україні, важливо наголосити, що сьогодні в соціальній роботі розрізняють три науково-практичні рівні: на першому відбувається розробка теоретико-методологічних проблем та концептуальних засад соціальної роботи; на другому створюються спеціальні теорії, що становлять наукові основи для надання соціальної допомоги, сприяння задоволенню потреб різних категорій населення (галузеві, або теорії соціальної роботи середнього рівня); третій – передбачає напрацювання емпіричних знань, зокрема висвітлення проблем соціального проектування оптимальних форм організації соціальної роботи, технологій здійснення різних її видів, у різних сферах та середовищах, зокрема в осередках освіти.

Відзначимо, що на розробку сучасної парадигми соціальної роботи на усіх трьох рівнях суттєво вплинула Концепція розвитку людського потенціалу, що є одним з найбільш відомих науково-практичних продуктів Програми Розвитку Організації об'єднаних націй (United Nations Development Programme, UNDP).

Програма розвитку ООН сприяє підтримці України на шляху сталого людського розвитку, спрямованого на досягнення заможної, демократичної та сильної держави, в якій ніхто не залишається осторонь і враховується думка кожного і кожної. Відповідно, гендерна проблематика, зокрема у просвітницькому аспекті, займає в ній чільне місце, що зумовлює загострення питань підготовки українського соціуму, особливо молоді до її позитивного сприйняття [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Результати здійсненого аналізу наукових джерел свідчать, що особливого значення набувають роботи, присвячені гендерним аспектам виховання: визначенню цілей та завдань гендерного виховання, його сутності та особливостям (О. Болотська, Т. Голованова, І. Іванова, В. Суковата, В. Кравець, С. Риков, О. Цокур), формуванню гендерної культури взаємовідносин статей (Н. Андропова, О.Кізь, О. Кікінежді, Н. Мірончук, Т. Кузнецов, П. Терзі), впровадженню гендерного підходу в навчально-виховний процес (І. Мунтян, О. Луценко, Н. Приходькіна, М. Сабунаєва, Л. Штильова). Гендерний підхід у процесі професійної підготовці майбутніх фахівців врахований у дослідженнях сучасних українських дослідниць С. Гришак, Ю. Дьоміної, О. Рассказової, С. Матюшкової, Н. Смірної, О. Шнирової та інших. Формуванню гендерної культури як одного із завдань гендерної освіти та гендерного виховання присвячені роботи І. Іванової, О. Цокур, О. Кікінежді, В. Кравця, М. Пірен.

Метою статті є аналіз основних підходів до розвитку гендерної освіченості молодого покоління в контексті соціальної роботи в умовах євроінтеграційного розвитку сучасної вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Розпочинаючи дослідження порушеної проблеми, відзначимо, що сьогодні Україна приєдналася до країн, що керуються у своїй національній політиці Цілями сталого розвитку та Конвенціями ООН щодо забезпечення прав і свобод різних категорій осіб, насамперед жінок і чоловіків шляхом підтримки демократичних процесів у напрямі посилення гендерної рівності та недискримінації в різних сферах суспільства.

У «Доповіді про стан людського розвитку за 2019 рік» – останньому документі з серії світових доповідей про стан людського розвитку, які з 1990 року публікуються Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН) та являють собою незалежний, обґрунтований аналітичними та емпіричними даними огляд основних питань розвитку, тенденцій та політик, відображено основні орієнтири впровадження Концепції розвитку людського потенціалу, оцінки економічного та соціального прогресу країн світу, ключовим у цій концепції є поняття людського розвитку. Розвиток людини розглядається як «процес розширення можливостей людей обирати шляхи та засоби підвищення якості (стандартів) власного життя. Найбільш вагомими елементами таких можливостей є можливість мати тривале та здорове життя, отримати освіту та мати гідний рівень життя. Додаткові елементи містять політичну свободу та гарантування прав людини» [2].

Розкриваючи гендерні проблеми молодого покоління та можливості їх вирішення у сучасному світі, слід наголосити, що Концепція людського розвитку прийшла на зміну класичним теоріям розвитку суспільства, що ґрунтувалися на показниках внутрішнього валового продукту і розглядали людину лише в якості рушійної сили економічного розвитку та проголошували економічне зростання головною метою суспільного прогресу. Такі концепції зумовлювали вторинність врахування людського розмаїття та індивідуальних потреб людини у визначенні завдань і змісту соціальної роботи з населенням. У цьому контексті соціальна робота зводилася до надання соціальної допомоги соціальному обслуговуванню певних категорій осіб у соціальній сфері. Сфери освіти соціальна робота майже не торкалася, жодним чином не впливаючи на стан особистості, визначення мети її розвитку, соціалізацію дитини в освітньому середовищі. У новому контексті розвиток людини розглядається набагато ширше й містить три компоненти: «Добробут»; «Розширення прав та можливостей»; «Справедливість», а, відповідно, має відбуватися на перехресті освіти та соціального виховання людини, яке є предметом вивчення соціальної педагогіки / соціальної роботи, бо має стосунок до міжособистісної та над особистісної взаємодії у державі.

Підкреслимо, що велику роль у новій концепції відіграє Індекс гендерного розвитку (GDI) – показник, що відображає становище в країні за такими ж напрямками, як і Індекс людського розвитку (HDI), але бере до уваги наявну нерівність в оцінці досягнень жінок і чоловіків. Індекс гендерного розвитку, заснований на Індексі людського розвитку з розбивкою за статтю, визначається як відношення показників такого розвитку у жінок та чоловіків [2].

Показово, що Індекс гендерного розвитку вимірює гендерну нерівність у досягненнях за трьома основними вимірами людського розвитку:

- здоров'я (вимірюється як очікувана тривалість життя при народженні жінок і чоловіків);
- освіта (вимірюється як очікувана тривалість навчання дівчат і хлопців та середня тривалість навчання жінок і чоловіків віком від 25 років);
- розпорядження економічними ресурсами (вимірюється як валовий національний дохід на душу населення для жінок і чоловіків).

Індекс гендерного розвитку розрахований для 161 країни, у тому числі й для України. У 2014 р. для України значення GDI для жінок дорівнювало 0,747, тоді як для чоловіків – 0,745, тобто значення Індексу гендерного розвитку становить 1,003. Для порівняння: значення GDI для Казахстану та Росії становлять відповідно, 1,002 та 1,019 [2].

Загалом Україна за цим показником порівняно з іншими країнами демонструє досить високі дані. Це зумовлено тим, що у країні немає нормативно закріплених гендерних відмінностей у доступі до базової освіти, жінки мають відносно високі, за міжнародними стандартами, рівні економічної активності, зайнятості, задіяності у різних сферах суспільства. Проте ці сприятливі потенційні можливості супроводжуються значними гендерними диспропорціями в політиці та сфері державного управління, що багато у чому зумовлюється стійкістю гендерних стереотипів щодо розподілу у суспільстві ролей між чоловіками і жінками.

Це є тим більш прикритим, адже Україна ратифікувала основні міжнародні документи стосовно забезпечення рівних прав і можливостей для чоловіків і жінок: Конвенцію ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, Цілі розвитку тисячоліття ООН, визначивши для себе забезпечення гендерної рівності як важливу складову подальшого розвитку та як один з пріоритетів державної політики. Відповідно, демократичне суспільство повинно надавати жінкам і чоловікам рівні можливості й заохочувати їх брати участь у усіх сферах життя.

На національному рівні гендерна рівність гарантована, передусім, Конституцією України, Кодексом законів України про працю, а також окремим Законом України «Про забезпечення рівних прав

та можливостей жінок і чоловіків» (2005 р.), Державною програмою забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року та іншими законодавчими актами. Наголосимо, що усі зазначені нормативи виступають сьогодні провідними орієнтирами для оновлення концепції соціальної роботи в Україні, у якому суттєву роль відведено гендерній освіті населення, про що наголошується у статті 7 Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», де одним з важливих напрямів Державної політики щодо запобігання та протидії дискримінації проголошується виховання і пропаганда серед населення України поваги до осіб незалежно від їх певних ознак, поширення просвітницької діяльності у цій сфері [3].

З-поміж стратегічних напрямів модернізації національної системи освіти, окреслених у Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту» та «Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті», одним із найбільш актуальних постає завдання щодо посилення її зв'язку із реальним життям, забезпечення відповідності вимогам сучасного суспільства. Урядовий Комітет схвалив Стратегію впровадження гендерної рівності у сфері освіти «Освіта: гендерний вимір – 2021». Сучасна Стратегія відповідає закону «Про освіту», де йдеться про обов'язковість здобуття всіма учасниками процесу гендерної компетентності – здатності усвідомлювати рівні права і можливості.

Мета Гендерної стратегії – забезпечити комплексне впровадження гендерної рівності та недискримінації до вітчизняної системи освіти та визначити шляхи спрямування розвитку освіти на системне дотримання гендерного підходу, що забезпечуватиме відповідність вітчизняної освіти світовим демократичним засадам. Забезпечення реалізації Гендерної стратегії здійснюватиметься досягненням таких стратегічних цілей: комплексне впровадження принципів гендерної рівності та недискримінації до освітніх регуляторно-нормативних документів; удосконалення організації та змісту освітнього процесу на засадах гендерної рівності та недискримінації; формування професійної спільноти фахівців і фахівчинь із питань гендерної рівності та недискримінації [4, с. 5].

В останнє десятиріччя проблеми формування гендерної освіченості, зокрема у студентства, привертають все більшу увагу науковців, соціальних працівників, педагогів, які намагаються з'ясувати проблеми становлення та розвитку гендерних процесів в Україні. Із кожним роком можна спостерігати тенденцію до підвищення рівня популярності гендерних аспектів взаємовідносин між людьми в усіх сферах суспільного життя. Інтенсивні процеси щодо просування ідей встановлення гендерної рівності в освіті привели до появи великої кількості різних ініціатив на перехресті освіти та соціальної роботи, спрямованих на вдосконалення освітнього процесу з метою подолання недосконалості у формуванні гендерної освіченості молоді, яка здобуває професію.

Разом із законодавчою активністю України в напрямі розповсюдження гендерної освіти серед різних категорій осіб, насамперед – серед молоді, важливий внесок в удосконалення вищої освіти внесли гендерні студії представників і представниць вітчизняної науки. Так, О. Вороніна дослідила проблеми розробки теорії і методології гендерних досліджень, визначення місця та ролі гендерного виховання в системі професійної підготовки студентів; Л. Штильова розробила методичні програми з питань впровадження гендерної освіти і виховання; І. Кльоцина обґрунтувала шляхи гендерної соціалізації особистості з урахуванням вікових особливостей, розробка практикуму з метою подолання гендерних стереотипів. Гендерний підхід у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців врахований у дослідженнях сучасних українських дослідниць С. Гришак, Ю. Дьоміної, С. Матюшкової, Н. Смірної, О. Шнирової та інших.

Ми погоджуємось з думкою Т. Голованової про те, що сутність концептуальних вимог до гендерної компетентності майбутніх фахівців зводиться до розширення знань, вмінь і навичок, необхідних для підвищення ефективності професійної діяльності й життєдіяльності у цілому [5, с. 53].

У зв'язку із зазначеним особливою актуальністю набуває питання дослідження гендерної освіченості молоді, що представлена сукупністю засвоєних індивідом знань про сутність гендеру, гендерного підходу в освіті, умінь здійснювати гендерну стратегію в організації педагогічної діяльності / соціальної роботи й наявністю досвіду використання гендерних знань і умінь як основи впровадження технологій, ґрунтованих на засадах гендерної рівності та недискримінації, в умовах освітньої установи.

Із метою дослідження рівня розвитку гендерної компетентності здобувачів освіти в закладах освіти запроваджуються різноманітні опитувальники від простого анкетування, бесіди, інтерв'ювання до складніших комплексних діагностичних методик. Одна з таких методик, що дає можливість дослідити можливість імплементації гендерного компонента у вищу освіту, є гендерний аудит закладів освіти – комплексна оцінка рівня та визначення можливостей закладу освіти щодо забезпечення реалізації державної гендерної політики в освітньому процесі. Гендерний аудит будь-якого закладу, установи, організації

визначено як інструмент та процес, який дозволяє встановити проблеми щодо дотримання гендерної рівності та надання рекомендації щодо методів вирішення цих проблем. Поглиблене експериментальне дослідження впливу середовища закладу освіти на розвиток гендерної компетентності проведене в таких закладах освіти: Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради та Балаклійський педагогічний фаховий коледж Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради [6, с. 65].

Організація освітнього процесу з метою подолання несприятливих чинників освітнього середовища на формування гендерної компетентності студентської молоді потребує постійного вдосконалення, пошуку і приведення в дію нових форм та методів впливу на студентство. При цьому варто використовувати традиційні види діяльності та накопичувати позитивний досвід інших держав.

На науковому рівні щорічно проводяться майже у всіх регіонах країни науково-практичні конференції та круглі столи, а на практичному рівні піднімаються питання реалізації гендерної рівності в суспільно-політичній площині.

Важливими складовими частинами в соціальній роботі, що направлена на гендерні зміни, є подолання усіх стереотипів, просвітницька робота, запровадження нових навчальних дисциплін, включення гендерної складової частини до освітніх програм та проведення наукових досліджень. Крім того, в закладах освіти з метою поширення ідеалів гендерної рівності та недискримінації та впровадження їх в життя суспільства науковцями було розроблено спецкурси з гендерної проблематики, навчальні посібники та програми.

При багатьох закладах вищої освіти нашої держави створено гендерні освітні центри. Підкреслимо, що гендерний освітній центр – це центр, діяльність якого має спрямовуватися на посилення гендерного аспекту у змісті соціально-гуманітарних дисциплін, активізацію виховних заходів, організацію науково-дослідницької роботи задля свідомого забезпечення засобами освіти рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, ліквідацію всіх форм дискримінації, запобігання насильству у всіх сферах життя суспільства, протидію торгівлі людьми тощо [7, с. 53]. Крім того, активно працюють у цьому напрямі: гендерний освітній портал, спеціалізовані кафедри гендерних студій, різноманітні проекти з неформальної освіти. Так, наприклад, 16 березня 2017 року було вперше запроваджено «Гендерний відкритий університет» – інноваційний пілотний партнерський проект Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради та Центру гендерної освіти, що було реалізовано у рамках регіонального проекту підтримки Харківською міською радою громадських ініціатив – «Єдина соціальна мережа». Реалізація проекту була спрямована на забезпечення створення та систематичного функціонування інноваційної освітньої структури підвищення рівня гендерної грамотності та культури працівників соціальної сфери, що має на меті системну, орієнтовану на потреби практики, роботу щодо гендерної просвіти у професійному середовищі з метою подолання гендерної дискримінації та забезпечення процесу неперервної гендерної просвіти населення [8]. Відзначимо, що однією із найбільш численних цільових груп, залучених до проекту, стала студентська та професійна молодь.

Одним із дієвих методів підвищення рівня гендерної освіченості молоді є просвіта студентства щодо розпізнавання різних форм дискримінації в освітньому контенті та залучення її до цього процесу, навчання студентства антидискримінаційній експертизі освітнього контенту, виявляє ознаки дискримінації за статтю, сегрегацію та поляризацію, мовний андроцентризм та зображення хлопців / дівчат у стереотипних ролях, що пропагує застарілі форми поведінки та обмежує молодь у самореалізації.

Важливим чинником формування в молодих людей гендерної освіченості є освітній контент, а саме підручники, посібники. Саме через образи та контент підручник віддзеркалює процеси та явища, які існують в суспільстві, в тому числі утиски та ситуації, за якої особа та/або група осіб, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними та іншими ознаками, які були, є та/ або можуть бути дійсними або припущеними (дискримінація).

Антидискримінаційна експертиза освітнього контенту здійснюється виключно відповідно до та в рамках державної політики у цій сфері та передбачає виявлення та усунення всіх ознак, за якими може відбуватися дискримінація відповідно до законів України, зокрема, статті 1 Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». Методологія здійснення антидискримінаційної експертизи та сертифікаційні програми були розроблені на основі вітчизняних досліджень у цій галузі та міжнародних звітів UNICEF щодо випадків дискримінації у підручниках різних країн світу.

Висновки. У цілому аналіз основних підходів до розуміння гендерної освіченості молодого покоління у контексті соціальної роботи в закладах вищої освіти дає підстави стверджувати:

– на розробку сучасної парадигми соціальної роботи на усіх рівнях суттєво вплинула Концепція розвитку людського потенціалу, що є одним з найбільш відомих науково-практичних продуктів Програми Розвитку ООН (UNDP).

– в Україні разом із законодавчою активністю у напрямі розповсюдження гендерної освіти серед молоді, важливий внесок в удосконалення соціальної роботи в закладах вищої освіти внесли такі осередки соціальної просвіти і допомоги, як гендерний освітній центр, гендерний освітній портал, кафедри гендерних студій, осередок неформальної освіти «Гендерний відкритий університет», діяльність соціально-психологічних служб закладів вищої освіти, які активно здійснюють моніторинг гендерної освіченості використовуючи в своїй діяльності анкети, опитувальники, методику «Гендерний аудит закладу освіти» та інше. Дієвим є практичне залучення студентської молоді до виявлення в освітньому контенті ознак дискримінації за статтю, сегрегацію та поляризацію, мовні андроцентризми, гендерні стереотипи, якими ще насичене суспільство, зокрема розпізнавання різних форм дискримінації в освітньому контенті, за прикладом досвіду антидискримінаційної експертизи освітнього контенту.

Подальшою перспективою в цьому напрямку є розробка конкретних технологій щодо розвитку гендерної освіченості молодого покоління у контексті соціальної роботи в закладах вищої освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Програма розвитку ООН. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Програма_розвитку_ООН. (дата звернення : 20.08.2020).
2. Програма розвитку ООН. Звіти про людський розвиток. URL: <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-report-2019>. (дата звернення : 20.08.2020).
3. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>. (дата звернення : 20.08.2020).
4. Стратегія упровадження гендерної рівності та недискримінації у сфері освіти «Освіта: гендерний вимір – 2020». URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2016/proekt-gendernoyi-strategiyi.doc>. (дата звернення : 20.08.2020).
5. Голованова Т.П. Гендерная компетентность в контексте профессиональной педагогической культуры будущих социальных педагогов. URL: http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp3/profteh/golovanova.pdf. (дата звернення : 20.08.2020).
6. Нечитайло Ю.С. Развитие гендерной социальности личности в онтогенезе та її формування в освітньому процесі закладу фахової передвищої освіти. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Збірник наукових праць, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, Київ, 2009. Вип. 72, том 2. С. 62–70.
7. Гендерні стандарти сучасної освіти: збірка рекомендацій. Частина 1. / ред. рада Кікінежді О.М., Власов В.С., Магдюк Л.Б., Ладиченко Т.В. Київ : Програма розвитку ООН в Україні, 2010. 328 с.
8. Rasskazova O., Domina Iu., Hladun T. Gender open university as a platform for continuous gender education: experience in the development of innovative educational practices in Ukraine. *ScienceRise: Pedagogical Education*. № 1(34). 2020. С. 17–23.

Ю. С. Нечитайло. Гендерная образованность подрастающего поколения в научном дискурсе социальной работы. – Статья.

Аннотация. Раскрыта проблема повышения уровня гендерной образованности молодого поколения в научном дискурсе социальной работы.

За цель был взят анализ основных подходов к обеспечению гендерной образованности молодого поколения в условиях евроинтеграционного развития современного высшего образования в контексте социальной работы.

Установлено, что новые вызовы, которые появляются в области социализации молодежи, требуют модернизации образовательной деятельности и социальной работы как ведущих факторов развития общества, которое сводится к расширению уже приобретенных знаний, умений и навыков, необходимых для повышения гендерной образованности молодежи. Представлена как совокупность усвоенных индивидом знаний о сущности гендера, умений применять гендерночувствительные стратегии в организации педагогической деятельности и социальной работы и наличие опыта использования гендерных знаний и умений как основы реализации технологий, основанных на равенстве и недискриминации, в условиях образовательного учреждения и в дальнейшем осуществления эффективной профессиональной деятельности, жизнедеятельности.

В направлении повышения уровня гендерной образованности среди молодежи одновременно с усовершенствованием законодательной основы важный внос в усовершенствование социальной работы в высших учебных

заведениях внесли такие социальные проекты, как гендерный образовательный центр, гендерный образовательный портал, кафедры гендерных студий, «Гендерный открытый университет»; деятельность социально-психологических служб, которые активно осуществляют мониторинг гендерной образованности, используя в своей деятельности анкеты, опросники, методiku «Гендерный аудит заведения образования» и другое, привлечение студенческой молодежи к выявлению признаков дискриминации за полom, сегрегацию и поляризацию, гендерные стереотипы, в частности распознавание разных форм дискриминации в образовательном контенте, по примеру опыта антидискриминационной экспертизы образовательного контента. Добытые результаты являются почвой для создания благоприятных условий профессионального становления будущих специалистов в высших учебных заведениях по принципу гендерного равенства и недискриминации.

Ключевые слова: гендерная образованность, индекс гендерного развития, социальная работа, социальные проекты, гендерный образовательный центр.

Yu. Nechytailo. A problem of gender form of the young generation is in context of social work in establishments of higher education. – Article.

Summary. The problem of raising the level of gender education of the young generation in the scientific discourse of social work is revealed.

The aim was to analyze the main approaches to ensuring gender education of the younger generation in the context of European integration development of modern higher education in the context of social work.

It is established that the new challenges in the field of youth socialization require the modernization of educational activities and social work as leading factors in the development of society, which is to expand the already acquired knowledge, skills and abilities needed to increase gender education of young people. Gender education is represented by a set of knowledge acquired by an individual about the essence of gender, the ability to apply gender-sensitive strategies in the organization of pedagogical activities and social work and the experience of using gender knowledge and skills as a basis for implementing technologies based on equality and non-discrimination. professional activity and vital activity in general.

In the direction of raising the level of gender education among young people at the same time as improving the legal basis, such social projects as gender education center, gender education portal, departments of gender studies, “Gender Open University” made an important contribution to improving social work in higher education institutions; activities of social and psychological services of higher education institutions that actively monitor gender education using questionnaires, questionnaires, methodology “Gender audit of educational institutions” and others, involving student youth in identifying signs of discrimination based on sex, segregation and polarization, gender stereotypes in particular, the recognition of various forms of discrimination in educational content, following the example of the experience of anti-discrimination examination of educational content. The obtained results are the basis for creating favorable conditions for the professional development of future professionals in higher education on the basis of gender equality and non-discrimination.

Key words: gender education, gender development index, social work, social projects, gender education center.

УДК 791.43/45

С. Н. Погасий

аспирантка I курса

Международного гуманитарного университета

г. Одесса, Украина

АНАЛИЗ РАЗНООБРАЗИЯ ЖАНРОВ В ФИЛЬМАХ К. МУРАТОВОЙ

Аннотация. Статья посвящена изучению жанрового разнообразия и эволюции жанра в творчестве украинского режиссера Киры Муратовой, принадлежащей к авторскому кинематографу рубежа XX–XXI вв. Понятие «авторское кино» в постсоветских странах сформировалось позднее, чем за рубежом – только в конце XX века, несмотря на то, что первых «авторов» кинематографа можно найти и в эпоху советского немого кино – это получившие мировое признание Сергей Эйзенштейн и Александр Довженко. Данное понятие впервые появилось на страницах советских СМИ в годы перестройки, когда на экраны хлынули фильмы, долгое время лежавшие на «полках», таким образом разделив советский кинематограф на авторский (не прошедший цензуру и сложенный на «полку») и жанровый (госзаказ, идеализировавший советские реалии). До сих пор одной из характеристик авторского кинематографа является расширение устоявшихся, общепринятых границ жанра. Отечественное киноведение на данный момент не имеет специальных исследований по функционированию разнообразных